

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

ПЕРСПЕКТИВА

Випуск 36

2021

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Херсон – 2021

УДК 630

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти агрономічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету "Перспектива".

Редакційна колегія

АВЕРЧЕВ О.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
БАЗАЛІЙ В.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
МАРКОВСЬКА О.Є.	– доктор с.-г. наук, професор;
МРИНСЬКИЙ І.М.	– кандидат с.-г. наук, доцент;
РУДІК О.Л.	– доктор с.-г. наук, доцент

У збірнику представлено 39 наукових робіт здобувачів вищої освіти першого-третього рівнів, виконаних під керівництвом викладачів університету. Їх доповіді були заслухані на тематичних секціях наукової конференції агрономічного факультету та запропоновані до друку.

Рекомендовано до друку методичною комісією агрономічного факультету (протокол № від «15» жовтня 2021 року).

Матеріали збірника призначені для фахівців у галузі «Агрономія»

Матеріали надруковані в авторській редакції.

Перспектива : збір. наук. праць ХДАЕУ. - Херсон: РВВ ХДАЕУ - 2021.
Вип. 36. – 115 с.

УДК: 633.852.52.631.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ АРАХІСУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Князєва О.В. – здобувач вищої освіти першого рівня ХДАЕУ

Тетерук О.В. – асистент ХДАЕУ.

Постановка проблеми. Останнім часом площі під арахісом швидко зростають, особливо на зрошуваних землях. Арахіс вирощують у Миколаївській, Одеській, Херсонській, Запорізькій, Дніпропетровській областях України, у Молдові, Грузії, Азербайджані, на Північному Кавказі та в Середній Азії, де посівна площа його становить близько 40 тис. га.

Стан вивчення проблеми. Посіви арахісу розміщують після колосових культур, що висіваються по пласту чи обороту пласта, удобреному гноєм чорному пару, а також після удобрених просапних культур. Сам арахіс - хороший попередник для ярих колосових, тютюну та інших культур.

Залежно від ґрунтово-кліматичних умов і стану забур'яненості поля застосовують напівпарову або систему основного обробітку у варіанті поліпшеного зябу.

В умовах достатнього зволоження після колосових та інших культур, зібраних у ранні строки, виправданим є напівпаровий обробіток. Після збирання озимих зернових та зернобобових культур поле лущать на глибину 6-8 см і далі виконують оранку на 23-25 см. У міру відростання бур'янів поле культивують і підтримують у чистому від бур'янів стані.

При засміченні коренепаростковими бур'янами після збирання озимих або зернобобових культур поле готують за системою поліпшеного зябу з пошаровим обробітком ґрунту й здійснюють глибоку оранку на глибину 28-30 см. У цьому випадку оранку проводять наприкінці вересня або на початку жовтня. Зяб після оранки вирівнюють.

При вирощуванні арахісу по пласту багаторічних трав поле лущать або дискують на глибину 6-8 см, здійснюють глибоку оранку на 28-30 см. Далі зяб вирівнюють і підтримують у чистому стані від бур'янів, обробляючи по типу напівпару.

У південному Степу України більш ефективним є обробіток ґрунту за системою поліпшеного зябу. Після збирання попередника поле обробляють важкими дисковими боронами БДВ-3, БДТ-7, БДВ-6,5, БДГ-10 на глибину 6-8 см. Спосіб основного обробітку ґрунту залежить від погоди. У роки з достатньою кількістю опадів оранка проводиться на глибину 20-22 см плугом в агрегаті з кільчасто-шпоровими котками або боронами. У роки з недостатнім і нестійким зволоженням оранку можна замінити поверхневим способом обробітку ґрунту.

Незалежно від системи основного обробітку, необхідно дотримуватися агротехнічних вимог.

При сильній засміченості поля коренепаростковими або кореневищними бур'янами механічні заходи боротьби з ними поєднують з хімічними. Гербіциди суцільної дії (раундап, буран, глікоген та ін.) вносять по вегетуючих бур'янах до проведення оранки. Оранку здійснюють на глибину 28-30 см після закінчення дії гербіцидів на бур'яни.

В усіх зонах вирощування арахісу зяб восени вирівнюють, домагаючись дрібногрудкуватої структури у посівному шарі ґрунту.

Передпосівний обробіток ґрунту складається з боронування й наступної передпосівної культивуації на глибину 5-6 см. Перед сівбою проводять коткування ґрунту кільчастими котками. На сильно забур'яненних полях однорічними ранніми ярими бур'янами культивуацію проводять через 10-12 днів після боронування, коли проростуть ці види бур'янів.

Однією з умов одержання дружних і рівномірних сходів арахісу є збереження і накопичення вологи у шарі ґрунту 0-10 см. Тому допосівна підготовка ґрунту повинна складатися з мінімально доцільної кількості проходів обробних агрегатів. При вирощуванні арахісу в зоні недостатнього та нестійкого зволоження поле культивують весною лише 1 раз перед сівбою.

На вирівняному восени зябу, чистому від бур'янів, передпосівний обробіток ґрунту обмежують лише ранньовесняним боронуванням. Кращих результатів домагаються при застосуванні сегментованих борін.

Арахіс добре реагує на внесення добрив.

Під арахіс вносять азоту – 45-60 кг/га, фосфору – 60-90 кг/га та калію - 45 кг/га. На чорноземних та каштанових ґрунтах південного Степу України калійні добрива не застосовують. Внесення повного мінерального добрива в цих дозах підвищує врожайність арахісу на 2,6 ц/га. На урожай насіння дуже впливає післядія мінеральних і органічних добрив.

Кращим способом застосування добрив є внесення їх під глибоку оранку та під час сівби в рядки. Внесення 40-50 кг/га гранульованого суперфосфату в рядки при посіві збільшує врожайність на 2-3 ц/га насіння. При посіві добрива вносять на 7-8 см глибше загортання насіння. Підживлення рослин проводять суперфосфатом P_{15} та калійною сіллю 0,7 ц/га (на ґрунтах з дефіцитом калію).

Сіють арахіс, коли ґрунт на глибині 10 см прогріється до 14-15°C. На півдні України такі умови настають, переважно, в кінці квітня – на початку травня. Затягування строку сівби призводить до зниження врожаю. Спосіб посіву широкорядний з міжряддями 70 см. На один метр рядка висівають 10-12 насінин або 4-6 бобів, що відповідає нормі висіву насіння 50-80 кг на 1 га, бобів – на 25-30% більше. Оптимальна

густота стояння рослин у залежності від сорту і умов зволоження – 100-120 тис. на 1 га. Глибина заробки насіння – 6-8 см, в посушливих умовах – 8-10 см. Висівають арахіс сівалками зі спеціальними пристосуваннями. Після посіву і при появі сходів поле арахісу потребує охорони від граків, які викльовують насіння і ушкоджують молоді сходи. Не виключено, що за відсутності належної організації охорони посівів граки знищать їх повністю.

Арахіс, особливо на початку росту, дуже пригнічується бур'янами. Тому боротьба з ними набуває першочергового значення. Поряд з цим необхідно вживати всіх можливих заходів для збереження вологи в ґрунті і утримання його в пухкому стані.

Першою операцією по догляду за сходами арахісу є боронування. Подальший догляд зводиться до прополки рослин в рядах, міжрядної обробки ґрунту, тримання його в рихлому і чистому від бур'янів стані. Всі ці елементи технології надзвичайно важливі - вони продиктовані біологічними особливостями культури.

До збирання арахісу приступають, коли боби легко відокремлюються від гінофор, а насіння – від стулок бобів і набувають характерного для сорту забарвлення. На півдні України звичайно арахіс збирають у другій половині вересня – першій декаді жовтня.

Збирання врожаю двофазне. На великих промислових плантаціях спочатку застосовують дворядну арахісозбиральну причіпну машину АП-70. Машина підрізає коріння арахісу, витягує кущі з ґрунту, обтрушує їх від землі, складає у валок, який утворюється за три проходи з шести рядків арахіса. Після просушування валки підбирає і обмолочує комбайн з пристосуванням.

Висновок. Арахіс має досить значні перспективи поширення в Україні. Тому завданням вчених та сільськогосподарських виробників є вивчення біологічних особливостей та розробка технології вирощування арахісу з метою отримання високих та сталих врожаїв в умовах господарств півдня України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилюк М.М., Соколов В.М., Рябота О.М. та ін.. Насінництво і насіннезнавство олійних культур / За ред. М.М. Гаврилюка. – К.: Аграрна наука, 2002. – 220 с.
2. Зінченко О.І., Салатенко В.Н., Білоножко М.А. Рослинництво. – К.: Аграрна освіта, 2003. – 590 с.
3. Яковенко Т., Щербаков В. Олійні культури й підвищення ефективності аграрного виробництва // Пропозиція. – 2005. - №8-9. – С. 42-46.

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ЯБЛУК ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ ПРОТИ ЯБЛУНЕВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	36
Сілецька О. В.	
Котелевич Н. В.	
ФЕРТИГАЦІЯ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЖИВЛЕННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР	42
Шевченко О.А.	
Рудік О. Л.	
СЕКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ТА МЕХАНІЗАЦІЇ	44
РОЗМНОЖЕННЯ ЛІНІЙНОГО МАТЕРІАЛУ, СОРТІВ, F₂, F₃	
Березан Є. Ю.	44
Василенко Н.Є.	
МОНІТОРИНГ РОСЛИННОГО СЕКТОРУ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ	48
Березан Є. Ю.	
Нікітенко М. П.	
ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	
Владимирова В.М.	51
Домарацький О.О.	
ОЦІНКИ ДОБОРІВ В КОЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ ТА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ НАСІННИЦТВА	53
Горбик Д.В.	
Василенко Н.Є.	
Домарацький Є.О.	
МОТИВАЦІЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	
Грбарчук О. М.	56
Ревтьо О.Я.	
ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ РИЦИНИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	
Єлькін Д.О.	59
Домарацький Є.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ АРАХІСУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	62
Князєва О.В.	
Тетерук О.В.	
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА РОЗВИТОК ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	65
Ковтун Д.М.	
Нікітенко М.П.	
ВЕРТИКАЛЬНИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ЯК СПОСІБ БОРОТЬБИ З УЩІЛЬНЕННЯМ ҐРУНТУ	69
Ковтун Д.М.	
Іванів М.О.	

Збірник наукових праць
«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти ХДАЕУ

Здано до набору 3.V.2021.

Підписано до друку 5.V.2021.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 6,4

Наклад 100 примірників.